Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 14ης Μαρτίου 2013 *

«Ανταγωνισμός — Άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ — Εφαρμογή αντίστοιχης εθνικής ρυθμίσεως — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου — Διμερείς συμφωνίες μεταξύ ασφαλιστικής εταιρίας και συνεργείων επισκευής αυτοκινήτων σχετικά με την ωριαία αμοιβή επισκευής — Αυξημένη ωριαία αμοιβή ανάλογα με τον αριθμό των ασφαλιστικών συμβολαίων που συνάπτονται με την ασφαλιστική εταιρία κατόπιν μεσολαβήσεως των εν λόγω συνεργείων υπό την ιδιότητά τους ως μεσιτών ασφαλίσεων — Έννοια της "συμφωνίας που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού"»

Στην υπόθεση C-32/11,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága (Ουγγαρία) με απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Ιανουαρίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

Allianz Hungária Biztosító Zrt.,

Generali-Providencia Biztosító Zrt.,

Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetsége,

Magyar Peugeot Márkakereskedők Biztosítási Alkusz Kft,

Paragon-Alkusz Zrt., κατά νόμον διάδοχος του Magyar Opelkereskedők Bróker Kft

κατά

Gazdasági Versenyhivatal,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, M. Ilešič (εισηγητή), A. Borg Barthet, M. Safjan και M. Berger, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón

γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 7ης Ιουνίου 2012,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Allianz Hungária Biztosító Zrt., εκπροσωπούμενη από τους Z. Hegymegi-Barakonyi και P. Vörös, ügyvédek,

— η Generali-Providencia Biztosító Zrt., εκπροσωπούμενη από τους G. Fejes και L. Scheuer-Szabó, ügyvédek,

— η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehrér και τις K. Szíjjártó και K. Molnár,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους V. Bottka, L. Malferrari και M. Kellerbauer,

— η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από τους X. Lewis και M. Schneider,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 25ης Οκτωβρίου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ των εταιριών Allianz Hungária Biztosító Zrt. (στο εξής: Allianz), Generali-Providencia Biztosító Zrt. (στο εξής: Generali), Magyar Peugeot Márkakereskedők Biztosítási Alkusz Kft (στο εξής: Peugeot Márkakereskedők) και Paragon-Alkusz Zrt., νόμιμος διάδοχος της Magyar Opelkereskedők Bróker Kft, (στο εξής: Opelkereskedők) και της ενώσεως Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetsége (στο εξής: GÉMOSZ), αφενός, και της Gazdasági Versenyhivatal (αρμόδιας για τον ανταγωνισμό υπηρεσίας, στο εξής: GVH), αφετέρου, με αντικείμενο απόφαση της τελευταίας περί επιβολής προστίμων στις εν λόγω επιχειρήσεις καθώς και στην Porsche Biztosítási Alkusz Kft (στο εξής: Porsche Biztosítási) επειδή συνήψαν σειρά συμφωνιών με αντίθετους προς τον ανταγωνισμό σκοπούς (στο εξής: επίδικη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

Η ουγγρική νομοθεσία

3 Το προοίμιο του νόμου αριθ. LVII. του 1996, για την απαγόρευση των αθέμιτων ή περιοριστικών του ανταγωνισμού εμπορικών πρακτικών (A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. Törvény, στο εξής: Tpvt), ορίζει τα εξής:

«Το δημόσιο συμφέρον για τη διατήρηση του ανταγωνισμού στην αγορά που εξυπηρετεί την οικονομική αποτελεσματικότητα και την κοινωνική ανάπτυξη, καθώς και το συμφέρον των καταναλωτών και των επιχειρήσεων που τηρούν τις επιταγές περί της νομιμότητας των εμπορικών συναλλαγών καθιστούν αναγκαία την εκ μέρους του κράτους διασφάλιση του υγιούς και ελεύθερου οικονομικού ανταγωνισμού μέσω νομοθετικής ρυθμίσεως. Αυτό απαιτεί τη θέσπιση κανόνων στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού απαγορευόντων το μεν τις αντίθετες προς τις επιταγές περί θεμιτού ανταγωνισμού πρακτικές της αγοράς ή περιοριστικές του οικονομικού ανταγωνισμού, αποτρεπτικών το δε των επιζήμιων για τον ανταγωνισμό συγκεντρώσεων επιχειρήσεων, με παράλληλη μέριμνα για την τήρηση των απαιτούμενων οργανωτικών και διαδικαστικών προϋποθέσεων. Για την

υλοποίηση των στόχων αυτών, το Κοινοβούλιο –λαμβάνοντας υπόψη την απαίτηση προσεγγίσεως των κανονιστικών ρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των παραδοσιακών καταβολών του ουγγρικού νόμου περί ανταγωνισμού– εκδίδει τον ακόλουθο νόμο [...]».

4 Ο Tpvt ορίζει στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 11, με τίτλο «Απαγόρευση συμφωνιών που περιορίζουν τον ανταγωνισμό», τα εξής:

«1. Απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, κάθε εναρμονισμένη πρακτική και όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων, οργανισμών δημοσίου δικαίου, ενώσεων και άλλων παρομοίων οργανισμών [...], που έχουν ως αντικείμενο ή που έχουν ή μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού. Δεν καλύπτονται από τον ορισμό αυτόν οι συμφωνίες που συνήφθησαν μεταξύ επιχειρήσεων που δεν είναι ανεξάρτητες οι μεν από τις δε.

2. Η απαγόρευση εφαρμόζεται ειδικότερα:

a) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής·

b) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διανομής, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων·

c) στην κατανομή των αγορών εφοδιασμού, στον περιορισμό της επιλογής εφοδιασμού και στον αποκλεισμό ορισμένων καταναλωτών για την αγορά ορισμένων προϊόντων·

d) στη διαίρεση των αγορών, στον αποκλεισμό της πωλήσεως ή στον περιορισμό της επιλογής των τρόπων πωλήσεως·

[καταργήθηκε]

f) στην παρεμπόδιση της εισόδου στην αγορά·

g) στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, επί ίσης αξίας ή ιδίας φύσεως πράξεων, υφίσταται διάκριση μεταξύ των συμβαλλομένων, ιδίως κατά την εφαρμογή των τιμών, των προθεσμιών πληρωμής, των όρων ή των μεθόδων πωλήσεως ή αγοράς, με αποτέλεσμα ορισμένοι συμβαλλόμενοι να περιάγονται σε μειονεκτική θέση από απόψεως ανταγωνισμού

h) στην εξάρτηση της συνάψεως της συμβάσεως από την αποδοχή υποχρεώσεων που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.»

5 Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Tpvt, το προτεινόμενο γράμμα του εν λόγω άρθρου 11 υπαγορεύθηκε από τις ακόλουθες εκτιμήσεις:

«Οι σημαντικότερες και με τις σπουδαιότητες οικονομικές επιπτώσεις αλλαγές αναμένονται στον τομέα του δικαίου των συμπράξεων. Κύριος λόγος των αλλαγών είναι η εναρμόνιση του δικαίου. [...] Το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ διατυπώνει γενική απαγόρευση των συμπράξεων και απαγορεύει τόσο τις οριζόντιες όσο και τις κάθετες συμπράξεις. [...] Στον τομέα των συμπράξεων, η προτεινόμενη διατύπωση επικυρώνει την αρχή της απαγορεύσεως –όπως ακριβώς ο νόμος για τις κεφαλαιαγορές και το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ. Αυτό σημαίνει ότι η ρύθμιση θέτει την αρχή της γενικής απαγορεύσεως των συμπράξεων και συνδέει με αυτήν το καθεστώς των εξαιρέσεων και αποκλίσεων. [...] Το προτεινόμενο γράμμα του άρθρου 11, παράγραφος 1, δεν απαγορεύει απλώς, όπως ακριβώς ο νόμος για τις κεφαλαιαγορές, οτιδήποτε περιορίζει ή αποκλείει (εμποδίζει) τον ανταγωνισμό, αλλ' επίσης, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ, οτιδήποτε νοθεύει τον ανταγωνισμό. [...] Εκτός της γενικής απαγορεύσεως των συμπράξεων, το προτεινόμενο γράμμα της διατάξεως –εμπνεόμενο από τη ρυθμιστική λύση που εφαρμόζεται στο πλαίσιο του νόμου για τις κεφαλαιαγορές

και του άρθρου 85, της Συνθήκης ΕΟΚ– παραθέτει μη εξαντλητικό κατάλογο τυπικών περιπτώσεων περιοριστικών του ανταγωνισμού συμφωνιών. Η απαρίθμηση αυτή είναι ευρύτερη από εκείνη που περιλαμβάνεται στον νόμο για τις κεφαλαιαγορές και προσεγγίζει τα απαριθμούμενα στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ είδη συμπράξεων.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

6 Οι ουγγρικές ασφαλιστικές εταιρίες, και ειδικότερα η Allianz και η Generali, συνάπτουν συμφωνία άπαξ του έτους με τα συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων σχετικά με τους όρους και τις τιμές που εφαρμόζονται για τις υπηρεσίες επισκευής και καλείται να καταβάλει ο ασφαλιστής σε περίπτωση ατυχήματος ασφαλισμένων οχημάτων. Τα συνεργεία αυτά μπορούν, υπό την έννοια αυτή, να προβαίνουν απευθείας στις επισκευές σύμφωνα με τους όρους και τις τιμές που έχουν συμφωνηθεί με τον ασφαλιστή.

7 Από τα τέλη του 2002, πολλές αντιπροσωπείες αυτοκινήτων, οι οποίες λειτουργούν επίσης ως συνεργεία επισκευής, ανέθεσαν στη GÉMOSZ, εθνική ένωση επίσημων αντιπροσώπων αυτοκινήτων συγκεκριμένης μάρκας, να διαπραγματεύεται επ' ονόματί τους με τις ασφαλιστικές εταιρίες σε ετήσια βάση συμφωνίες πλαίσια σχετικά με την ωριαία αμοιβή που πρέπει να καταβάλλεται για την επισκευή αυτοκινήτων που έχουν υποστεί ζημίες λόγω ατυχήματος.

8 Οι εν λόγω αντιπροσωπείες συνδέονται διττώς με τις ασφαλιστικές εταιρίες. Αφενός, επιδιορθώνουν, σε περίπτωση ζημιών λόγω ατυχήματος, τα ασφαλισμένα για λογαριασμό των ασφαλιστικών εταιριών αυτοκίνητα και, αφετέρου, παρεμβαίνουν ως διαμεσολαβητές των τελευταίων, προσφέροντας, υπό την ιδιότητα του εντολοδόχου των δικών τους μεσιτών ασφαλίσεων ή των συνεργαζομένων με αυτές μεσιτών ασφαλίσεων, ασφάλειες αυτοκινήτων στους πελάτες τους με την ευκαιρία της πωλήσεως ή της επισκευής οχημάτων.

9 Κατά τη διάρκεια των ετών 2004 και 2005, συμφωνίες-πλαίσια συνήφθησαν μεταξύ της GÉMOSZ και της Allianz. Ακολούθως, η τελευταία συνήψε με τις εν λόγω αντιπροσωπείες, βάσει των συμφωνιών-πλαισίων, ατομικές συμφωνίες. Οι τελευταίες αυτές συμφωνίες προέβλεπαν ότι οι αντιπρόσωποι θα λάμβαναν για την επισκευή οχημάτων που υπέστησαν ζημίες λόγω ατυχήματος αυξημένη τιμή σε περίπτωση που τα ασφαλιστήρια αυτοκινήτων οχημάτων της Allianz στοιχούσαν σε ορισμένο ποσοστό των πωληθέντων από τον εμπορικό αντιπρόσωπο ασφαλιστηρίων.

10 Κατά το χρονικό αυτό διάστημα, η Generali δεν συνήψε συμφωνίες πλαίσια με τη GÉMOSZ αλλά ατομικές συμφωνίες με τους εν λόγω εμπορικούς αντιπροσώπους. Οι συμφωνίες αυτές δεν περιείχαν μεν γραπτή ρήτρα περί αυξήσεως των τιμών, όπως αυτές που περιελάμβαναν οι συμφωνίες της Allianz, όμως η GVH διαπίστωσε ότι η Generali εφάρμοζε στην πράξη ανάλογα εμπορικά κίνητρα.

11 Με την επίδικη απόφασή της, η GVH διαπίστωσε ότι οι εν λόγω συμφωνίες, καθώς και άλλες συμφωνίες που συνήψαν οι πέντε προσφεύγουσες της κύριας δίκης και η Porsche Biztosítási, ήσαν ασυμβίβαστες με το άρθρο 11 του Tpvt. Οι συμφωνίες αυτές μπορούν να ταξινομηθούν ως εξής:

— οριζόντιες συμφωνίες αποτελούμενες από τρεις αποφάσεις της GÉMOSZ κατά την καλύπτουσα τα έτη 2003 έως και 2005 χρονική περίοδο, αποφάσεις που καθόριζαν τις «συνιστώμενες τιμές» στους εμπορικούς αντιπροσώπους αυτοκινήτων συγκεκριμένης μάρκας για την επισκευή οχημάτων και ισχύουσες για τους ασφαλιστές·

— συμφωνίες-πλαίσια που συνήφθησαν κατά τη διάρκεια των ετών 2004 και 2005 μεταξύ της GÉMOSZ και της Allianz, καθώς και ατομικές συμφωνίες που συνήφθησαν κατά την ίδια χρονική περίοδο μεταξύ ορισμένων εμπορικών αντιπροσώπων αυτοκινήτων συγκεκριμένης μάρκας και των Allianz και Generali αντιστοίχως και εξαρτούσαν το ποσοστό της ωριαίας αμοιβής για υπηρεσίες επισκευής από τον αριθμό των υπογραφέντων ασφαλιστηρίων·

— διάφορες συμφωνίες συναφθείσες μεταξύ των ετών 2000 και 2005 αντιστοίχως, μεταξύ, αφενός, της Allianz και της Generali και, αφετέρου, της Peugeot Márkakereskedők, της Opelkereskedők και της Porsche Biztosítási ως μεσιτριών ασφαλίσεων, και τείνουσες να επηρεάζουν τις πρακτικές των τελευταίων καθορίζοντας, μεταξύ άλλων, ελάχιστο αριθμό ή ποσοστό ασφαλιστηρίων αυτοκινήτων που ο μεσίτης ασφαλίσεων καλείται να εξασφαλίζει κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης χρονικής περιόδου και προβλέποντας αμοιβή του μεσίτη ασφαλίσεων κλιμακούμενη αναλόγως του αριθμού των εξασφαλισμένων υπέρ της ασφαλιστικής εταιρίας ασφαλιστηρίων.

12 Η GVH θεώρησε ότι η εν λόγω δέσμη συμφωνιών, λαμβανομένων υπόψη από κοινού αλλά και ατομικώς, είχε ως σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην αγορά των ασφαλιστηρίων αυτοκινήτων οχημάτων και στην αγορά υπηρεσιών επισκευής αυτοκινήτων. Η GVH έκρινε ότι, ελλείψει επιπτώσεως στο διακοινοτικό εμπόριο, το άρθρο 101 ΣΛΕΕ δεν καταλάμβανε τις εν λόγω συμφωνίες και ότι ως εκ τούτου η έλλειψη νομιμότητας αυτών ήταν αποκλειστικά απόρροια του εθνικού δικαίου του ανταγωνισμού. Λόγω της συγκεκριμένης ελλείψεως νομιμότητας, απαγόρευσε τη συνέχιση των επίδικων πρακτικών και επέβαλε πρόστιμα ύψους 5 319 000 000 ουγγρικών κορωνών (HUF) στην Allianz, 1 046 000 000 HUF στην Generali, 360 000 000 HUF στη GÉMOSZ, 13 600 000 HUF στην Peugeot Márkakereskedők και 45 000 000 HUF στην Opelkereskedők.

13 Κατόπιν της προσφυγής ακυρώσεως που άσκησαν οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης, το Fővárosi Bíróság (δικαστήριο της Βουδαπέστης) μεταρρύθμισε μερικώς την επίδικη απόφαση, η οποία, πάντως, αποκαταστάθηκε κατόπιν εφέσεως με απόφαση του Fővárosi Ítélőtábla (εφετείο της Βουδαπέστης).

14 Οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης άσκησαν αναίρεση κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως ενώπιον του Legfelsőbb Bíróság (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου), υποστηρίζοντας μεταξύ άλλων ότι οι επίμαχες συμφωνίες δεν είχαν ως σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού.

15 Το Legfelsőbb Bíróság παρατηρεί, πρώτον, ότι το γράμμα του άρθρου 11, παράγραφος 1, του Tpvt είναι σχεδόν πανομοιότυπο με αυτό του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και ότι η ερμηνεία του εν λόγω άρθρου 11 του Tpvt, η οποία τελικώς θα γίνει δεκτή σε σχέση με τις επίδικες συμφωνίες, θα έχει μελλοντικώς επίσης επίπτωση στην ερμηνεία, εντός του εν λόγω κράτους μέλους, του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Το αιτούν δικαστήριο τονίζει, εξάλλου, ότι συντρέχει πρόδηλο συμφέρον οι διατάξεις ή οι έννοιες του δικαίου της Ένωσης να αποτελούν αντικείμενο ενιαίας ερμηνείας. Το Legfelsőbb Bíróság διαπιστώνει, δεύτερον, ότι το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί αν συμφωνίες όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης μπορούν να χαρακτηρίζονται ως «συμφωνίες που, ως εκ της φύσεώς τους, έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού».

16 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Legfelsőbb Bíróság αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Μπορούν να θεωρηθούν αντίθετες προς το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (ως συμφωνίες που έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να εμποδίζουν, να περιορίζουν ή να νοθεύουν τον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς), οι διμερείς συμφωνίες που συνήφθησαν μεταξύ ασφαλιστικής εταιρίας και ορισμένων συνεργείων αυτοκινήτων ή μεταξύ ασφαλιστικής εταιρίας και ενώσεως συνεργείων αυτοκινήτων, δυνάμει των οποίων η ωριαία αμοιβή που καταβάλλεται στο συνεργείο αυτοκινήτων από την ασφαλιστική εταιρία για την επισκευή των ασφαλισμένων σε αυτήν οχημάτων εξαρτάται, μεταξύ άλλων παραγόντων, από τον αριθμό και το ποσοστό ασφαλιστικών συμβολαίων που έχει υπογράψει η εν λόγω ασφαλιστική εταιρία με τη μεσολάβηση του συνεργείου το οποίο ενεργεί ως μεσίτης ασφαλίσεων της ασφαλιστικής αυτής εταιρίας;»

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

17 Η Allianz, η Generali, η Ουγγρική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρούν ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να απαντήσει στο προδικαστικό ερώτημα μολονότι το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν έχει εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης λόγω του ότι οι επίδικες στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης συμφωνίες δεν έχουν επίπτωση στο ενδοκοινοτικό εμπόριο.

18 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη ως προς το σημείο αυτό κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση από την Generali και την Ουγγρική Κυβέρνηση, επικαλείται την ειδική σχέση που υφίσταται μεταξύ των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 11 του Tpvt, η οποία δεν προκύπτει μόνον από τη χρήση πανομοιότυπων εννοιών αλλά και από το αποκεντρωτικό σύστημα εφαρμογής του δικαίου του ανταγωνισμού, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης (ΕΕ L 1, σ. 1). Επιπλέον, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το Legfelsőbb Bíróság θα ακολουθήσει τις κατευθυντήριες γραμμές που θα δώσει το Δικαστήριο και ότι θα τις εφαρμόσει κατά τρόπο ενιαίο τόσο σε αμιγώς εσωτερικές καταστάσεις όσο και σε καταστάσεις στις οποίες εφαρμόζεται ταυτόχρονα το άρθρο 101 ΣΛΕΕ. Η Allianz υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι η ομοιόμορφη ερμηνεία διατάξεως αναπαράγουσας το δίκαιο της Ένωσης, όπως είναι το άρθρο 11 του Tpvt, αποβαίνει προς το συμφέρον της Ένωσης.

19 Συναφώς πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαίνεται προδικαστικώς επί της ερμηνείας των Συνθηκών καθώς και των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Στο πλαίσιο της θεσπιζόμενης από το άρθρο αυτό συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, απόκειται αποκλειστικώς στα εθνικά δικαστήρια να εκτιμούν, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα της προδικαστικής αποφάσεως προκειμένου να εκδώσουν τη δική τους απόφαση όσο και το πρόσφορο των ερωτημάτων που υποβάλλουν στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβαλλόμενα από τα εθνικά δικαστήρια ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να απαντήσει (βλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2011, C-482/10, Cicala, Συλλογή 2011, σ. I-14139, σκέψεις 15 και 16 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

20 Κατ' εφαρμογή της νομολογίας αυτής, το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει επανειλημμένα ότι είναι αρμόδιο να αποφαίνεται επί αιτήσεων προδικαστικών αποφάσεων σχετικά με διατάξεις του δικαίου της Ένωσης σε περιπτώσεις κατά τις οποίες τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, αλλά στις οποίες οι σχετικές διατάξεις του δικαίου αυτού εφαρμόζονται δυνάμει του εθνικού δικαίου το οποίο, ως προς τις προβλεπόμενες για αμιγώς εσωτερικές καταστάσεις λύσεις, συμμορφούται προς τις λύσεις που έχουν γίνει δεκτές στο δίκαιο της Ένωσης. Πράγματι, σε αυτές τις περιπτώσεις υφίσταται οπωσδήποτε συμφέρον της Ένωσης για ομοιόμορφη ερμηνεία των διατάξεων ή των εννοιών που συμπίπτουν με διατάξεις ή έννοιες του δικαίου της Ένωσης, ανεξάρτητα από τις συνθήκες υπό τις οποίες εφαρμόζονται, ώστε να αποφεύγονται ερμηνευτικές αποκλίσεις στο μέλλον (βλ., υπό την έννοια αυτή, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 18ης Οκτωβρίου 1990, C-297/88 και C-197/89, Dzodzi, Συλλογή 1990, σ. I-3763, σκέψη 37, της 17ης Ιουλίου 1997, C-28/95, Leur-Bloem, Συλλογή 1997, σ. I-4161, σκέψεις 27 και 32, της 11ης Ιανουαρίου 2001, C-1/99, Kofisa Italia, Συλλογή 2001, σ. I-207, σκέψη 32, της 14ης Δεκεμβρίου 2006, C-217/05, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, Συλλογή 2006, σ. I-11987, σκέψη 19, της 11ης Δεκεμβρίου 2007, C-280/06, ETI κ.λπ., Συλλογή 2007, σ. I-10893, σκέψη 21, της 20ής Μαΐου 2010, C-352/08, Modehuis A. Zwijnenburg, Συλλογή 2010, σ. I-4303, σκέψη 33, καθώς και της 18ης Οκτωβρίου 2012, C-603/10, Pelati, σκέψη 18).

21 Ως προς την παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να παρατηρηθεί ότι το άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 2, του Tpvt επαναλαμβάνει πιστά το ουσιώδες περιεχόμενο του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Επιπλέον, από το προοίμιο καθώς και από την αιτιολογική έκθεση του Tpvt προκύπτει σαφώς ότι ο Ούγγρος νομοθέτης θέλησε να εναρμονίσει το εθνικό δίκαιο του ανταγωνισμού με αυτό της Ένωσης και ότι, μεταξύ άλλων, το εν λόγω άρθρο 11, παράγραφος 1, έχει

ως αντικείμενο να απαγορεύει «κατ' εφαρμογήν του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ», νυν άρθρου 101 ΣΛΕΕ, «οτιδήποτε νοθεύει τον ανταγωνισμό». Υπό την έννοια αυτή, δεν αμφισβητείται ότι ο εν λόγω νομοθέτης αποφάσισε να αντιμετωπίζει κατά τον ίδιο τρόπο τις αμιγώς εσωτερικές καταστάσεις και τις καταστάσεις που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.

22 Επιπλέον, από την περί παραπομπής απόφαση προκύπτει ότι το Legfelsőbb Bíróság κρίνει ότι οι απαντώσες στο άρθρο 11, παράγραφος 1, του Tpvt έννοιες πρέπει πράγματι να ερμηνεύονται κατά τον ίδιο τρόπο όπως και οι ανάλογες έννοιες του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και ότι δεσμεύεται συναφώς από την εκ μέρους του Δικαστηρίου ερμηνεία των εν λόγω εννοιών.

23 Υπό τις περιστάσεις αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να απαντήσει στο υποβληθέν ερώτημα, το οποίο αφορά το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, μολονότι αυτό δεν διέπει ευθέως την επίδικη, στο πλαίσιο της κύριας δίκης, κατάσταση.

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

24 Η Ουγγρική Κυβέρνηση αμφισβητεί το παραδεκτό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως για τον λόγο ότι τα εκτιθέμενα από το αιτούν δικαστήριο πραγματικά περιστατικά δεν περιέχουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία ώστε να μπορέσει το Δικαστήριο να απαντήσει επωφελώς στο ερώτημα που του υποβλήθηκε. Η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει μεταξύ άλλων ότι, για να εκτιμηθεί αν οι αφορώσες το προδικαστικό ερώτημα διμερείς συμφωνίες είχαν ή δεν είχαν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη μόνον οι εν λόγω συμφωνίες αλλά ολόκληρο το σύστημα συμφωνιών καθώς και το γεγονός ότι αυτές αλληλοσυμπληρώνονται.

25 Η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, χωρίς να επικαλείται το απαράδεκτο της εν λόγω αιτήσεως, παρατηρεί επίσης ότι το αιτούν δικαστήριο δεν καθορίζει επακριβώς το οικονομικό και νομικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης συμφωνίες, οπότε θα παρίστατο δυσχερές να λάβει λυσιτελή απάντηση.

26 Κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο μπορεί να απορρίψει αίτηση εθνικού δικαστηρίου για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως μόνον όταν προκύπτει προδήλως ότι η αιτούμενη από αυτό ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή και ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 2001, C-379/98, PreussenElektra, Συλλογή 2001, σ. I-2099, σκέψη 39, της 5ης Δεκεμβρίου 2006, C-94/04 και C-202/04, Cipolla κ.λπ., Συλλογή 2006, σ. I-11421, σκέψη 25, καθώς και της 15ης Νοεμβρίου 2012, C-180/11, Bericap Záródástechnikai, σκέψη 58).

27 Όσον αφορά, ειδικότερα, τα στοιχεία που πρέπει να υποβάλλονται στην κρίση του Δικαστηρίου στο πλαίσιο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, υπενθυμίζεται ότι τα στοιχεία αυτά πρέπει να παρέχουν στο μεν Δικαστήριο τη δυνατότητα να δώσει χρήσιμες απαντήσεις, στις δε κυβερνήσεις των κρατών μελών και στα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη τη δυνατότητα να υποβάλουν παρατηρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προς τούτο, είναι απαραίτητο το εθνικό δικαστήριο να καθορίζει το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται τα ερωτήματα που υποβάλλει ή, τουλάχιστον, να εξηγεί τις πραγματικές καταστάσεις στις οποίες στηρίζονται τα ερωτήματα αυτά (βλ. απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2012, C-25/11, Varzim Sol, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

28 Εν προκειμένω, η απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου περιγράφει επαρκώς το νομικό και πραγματικό πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, τα δε προσκομισθέντα από αυτό στοιχεία επιτρέπουν τον προσδιορισμό του ακριβούς περιεχομένου του υποβληθέντος προδικαστικού ερωτήματος. Υπό την

έννοια αυτή, η εν λόγω απόφαση παρέσχε όντως στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να υποβάλουν παρατηρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, όπως εξάλλου επιβεβαιώνει το περιεχόμενο των παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο.

29 Βάσει των στοιχείων που περιλαμβάνονται στην περί παραπομπής απόφαση, το Δικαστήριο είναι σε θέση, επιπλέον, να παράσχει χρήσιμη απάντηση στο Legfelsőbb Bíróság. Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, θεμέλιο του οποίου είναι ο σαφής διαχωρισμός των καθηκόντων μεταξύ των εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων και του Δικαστηρίου, ο ρόλος του τελευταίου περιορίζεται στην ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης ως προς τις οποίες ερωτάται, εν προκειμένω δε του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Υπό την έννοια αυτή, δεν απόκειται στο Δικαστήριο αλλά στο Legfelsőbb Bíróság να εφαρμόσει την ερμηνεία αυτή στη συγκεκριμένη περίπτωση και, επομένως, να εκτιμήσει οριστικώς αν, λαμβανομένων υπόψη όλων των λυσιτελών στοιχείων που χαρακτηρίζουν την περίπτωση της υποθέσεως της κύριας δίκης και του οικονομικού και νομικού πλαισίου εντός του οποίου αυτή εντάσσεται, οι επίδικες συμφωνίες έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η περί παραπομπής απόφαση δεν εκθέτει κατά τρόπο αρκούντως λεπτομερή τα στοιχεία αυτά και το πλαίσιο αυτό, προκειμένου να μπορεί να χωρήσει η εν λόγω εκτίμηση, το κενό αυτό δεν επηρεάζει την εκ μέρους του Δικαστηρίου εκπλήρωση του καθήκοντος που του έχει ανατεθεί με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.

30 Συνεπώς, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

31 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι συμφωνίες με τις οποίες ασφαλιστικές εταιρίες αυτοκινήτων ρυθμίζουν διμερώς, είτε με τους εμπορικούς αντιπροσώπους αυτοκινήτων που λειτουργούν ως συνεργεία επισκευής είτε με ένωση εκπροσωπούσα τους τελευταίους, την πληρωτέα από την ασφαλιστική εταιρία ωριαία αμοιβή για την επισκευή οχημάτων ασφαλισμένων από την ίδια, προβλέποντας ότι η αμοιβή αυτή εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τον αριθμό και το ποσοστό ασφαλιστηρίων που ο εμπορικός αντιπρόσωπος εξασφάλισε ως μεσίτης ασφαλίσεων υπέρ της εν λόγω εταιρίας, μπορούν να εκληφθούν ως περιοριστικές του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

32 Η Allianz και η Generali θεωρούν ότι αυτές οι συμφωνίες δεν συνιστούν περιορισμό «λόγω του αντικειμένου» και ότι μπορούν επομένως να χαρακτηρίζονται ως αντίθετες προς το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ μόνο στο μέτρο που αποδεικνύεται ότι πράγματι μπορούν να παράγουν αποτελέσματα επιζήμια για τον ανταγωνισμό. Αντιθέτως, η Ουγγρική Κυβέρνηση και η Επιτροπή προτείνουν να δοθεί καταφατική απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα. Η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ θεωρεί ότι η απάντηση στο ερώτημα αυτό εξαρτάται από το πόσο επιζήμιες είναι οι εν λόγω συμφωνίες για τον ανταγωνισμό, όπερ απόκειται κατ' ανάγκη στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει.

33 Υπενθυμίζεται εκ προοιμίου ότι, για να εμπίπτει μια συμφωνία στην απαγόρευση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, πρέπει να έχει «ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς». Κατά παγίως ακολουθούμενη νομολογία μετά την έκδοση της αποφάσεως της 30ής Ιουνίου 1966, 56/65, LTM (Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 313), ο διαζευκτικός χαρακτήρας αυτής της προϋποθέσεως, όπως εκφράζεται με τη χρήση του συνδέσμου «ή», επιβάλλει καταρχάς να εξεταστεί το ίδιο το αντικείμενο της συμφωνίας, λαμβανομένου υπόψη του οικονομικού πλαισίου εντός του οποίου αυτή εντάσσεται.

34 Υπό την έννοια αυτή, αν αποδειχθεί το επιζήμιο για τον ανταγωνισμό αντικείμενο μιας συμφωνίας, τότε παρέλκει η εξέταση των αποτελεσμάτων αυτής επί του ανταγωνισμού. Εντούτοις, μόνον αν από την ανάλυση του περιεχομένου της συμφωνίας δεν προέκυπτε ότι αυτή είναι αρκούντως επιζήμια για τον ανταγωνισμό, θα έπρεπε να εξετάζονται τα αποτελέσματά της και, προκειμένου να απαγορευθεί η

εφαρμογή της, να ελέγχεται αν συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις για να διαπιστωθεί ότι πράγματι ο ανταγωνισμός είτε παρεμποδίστηκε είτε περιορίστηκε είτε νοθεύτηκε αισθητά (βλ. αποφάσεις της 4ης Ιουνίου 2009, C-8/08, T-Mobile Netherlands κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-4529, σκέψεις 28 και 30, της 6ης Οκτωβρίου 2009, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P και C-519/06 P, GlaxoSmithKline Services κ.λπ. κατά Επιτροπής κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-9291, σκέψη 55, της 4ης Οκτωβρίου 2011, C-403/08 και C-429/08, Football Association Premier League κ.λπ., Συλλογή 2011, σ. I-9083, σκέψη 135, καθώς και της 13ης Οκτωβρίου 2011, C-439/09, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, Συλλογή 2011, σ. I-9419, σκέψη 34).

35 Η διάκριση μεταξύ «παραβάσεων λόγω του αντικειμένου» της συμφωνίας και «παραβάσεων λόγω των αποτελεσμάτων» αυτής εξηγείται από το ότι ορισμένες μορφές συμπαιγνίας μεταξύ επιχειρήσεων μπορούν να θεωρηθούν, ως εκ της φύσεώς τους, ως παραβλάπτουσες την ορθή λειτουργία του ανταγωνισμού (βλ. αποφάσεις της 20ής Νοεμβρίου 2008, C-209/07, Beef Industry Development Society και Barry Brothers, Συλλογή 2008, σ. I-8637, σκέψη 17, προπαρατεθείσα T-Mobile Netherlands κ.λπ., σκέψη 29, καθώς και της 13ης Δεκεμβρίου 2012, C-226/11, Expedia, σκέψη 36).

36 Για την εκτίμηση του αν μια συμφωνία συνεπάγεται περιορισμό του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» της πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το περιεχόμενο των διατάξεών της, οι σκοποί τους οποίους επιδιώκει, καθώς και το οικονομικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις GlaxoSmithKline Services κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 58, Football Association Premier League κ.λπ., σκέψη 136, καθώς και Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, σκέψη 35). Στο πλαίσιο της εκτιμήσεως των ανωτέρω παραμέτρων, πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η φύση των επηρεαζόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών καθώς και οι πραγματικές συνθήκες της λειτουργίας και της διαρθρώσεως της εν λόγω αγοράς ή των εν λόγω αγορών (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Expedia, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

37 Επιπλέον, μολονότι η πρόθεση των μερών δεν συνιστά στοιχείο αναγκαίο για τον προσδιορισμό του περιοριστικού χαρακτήρα μιας εναρμονισμένης πρακτικής, ουδόλως απαγορεύεται στις αρμόδιες για τον ανταγωνισμό αρχές ή στα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα και τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης να τη λαμβάνουν υπόψη (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση GlaxoSmithKline Services κ.λπ. κατά Επιτροπής κ.λπ., σκέψη 58 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

38 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει ήδη διαπιστώσει ότι η συμφωνία, για να έχει ένα στρεφόμενο κατά του ανταγωνισμού αντικείμενο, αρκεί να είναι ικανή να επαχθεί αρνητικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα, ήτοι να είναι εν τοις πράγμασι ικανή να παρεμποδίσει, να περιορίσει ή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό εντός της εσωτερικής αγοράς. Το ερώτημα αν και κατά πόσον παρόμοιο αποτέλεσμα παράγεται όντως μπορεί να έχει σημασία μόνο για τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων και την αποτίμηση των δικαιωμάτων αποζημιώσεως (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση T-Mobile Netherlands κ.λπ., σκέψη 31).

39 Ως προς τις συμφωνίες στις οποίες αναφέρεται το προδικαστικό ερώτημα, παρατηρείται ότι αυτές αφορούν την ωριαία αμοιβή που πρέπει να πληρώσει η ασφαλιστική εταιρία στους εμπορικούς αντιπροσώπους αυτοκινήτων, οι οποίοι λειτουργούν ως συνεργείο επισκευής, για την επισκευή οχημάτων σε περίπτωση ζημιών λόγω ατυχήματος. Αυτές προβλέπουν ότι η εν λόγω αμοιβή αυξάνεται ανάλογα με τον αριθμό και το ποσοστό ασφαλιστηρίων που ο εμπορικός αντιπρόσωπος εξασφάλισε υπέρ της εν λόγω εταιρίας.

40 Τέτοιες συμφωνίες συνδέουν, υπό την έννοια αυτή, την αμοιβή της υπηρεσίας επισκευής των οχημάτων που υπέστησαν ζημίες λόγω ατυχήματος με εκείνη της μεσιτείας για την ασφάλιση αυτοκινήτων. Ο μεταξύ δύο διακριτών υπηρεσιών δεσμός πιθανολογείται λόγω του ιδιάζοντος γεγονότος ότι οι εμπορικοί αντιπρόσωποι παρεμβαίνουν σε σχέση με τους ασφαλιστές διττώς, ήτοι ως παραγωγοί ή μεσίτες ασφαλίσεων, προσφέροντας ασφάλειες αυτοκινήτων στους πελάτες τους με την ευκαιρία της πωλήσεως ή της επισκευής οχημάτων, και ως συνεργεία που επισκευάζουν τα οχήματα που υπέστησαν ζημιές λόγω ατυχήματος, για λογαριασμό των ασφαλιστών.

41 Πάντως, η καθιέρωση ενός τέτοιου δεσμού μεταξύ δύο κατ' αρχήν ανεξάρτητων δραστηριοτήτων δεν σημαίνει μεν αυτομάτως ότι η οικεία συμφωνία έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, μπορεί όμως να αποτελεί σημαντικό στοιχείο προκειμένου ν2α εκτιμηθεί αν η εν λόγω συμφωνία, ως εκ της φύσεώς της, παραβλάπτει την ορθή λειτουργία του ανταγωνισμού, πράγμα το οποίο συμβαίνει, ειδικότερα, οσάκις η ανεξαρτησία των εν λόγω δραστηριοτήτων είναι αναγκαία για τη συγκεκριμένη λειτουργία.

42 Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι μια τέτοια συμφωνία μπορεί να επηρεάσει όχι μόνο μία αλλά δύο αγορές, εν προκειμένω αυτή της ασφαλίσεως αυτοκινήτων και εκείνη των υπηρεσιών επισκευής των οχημάτων, και ότι ως εκ τούτου το αντικείμενό της πρέπει να εκτιμηθεί σε σχέση με τις δύο συγκεκριμένες αγορές.

43 Συναφώς, πρέπει κατ' αρχάς να τονιστεί ότι, σε αντίθεση προς όσα εκτιμούν προφανώς οι Allianz και Generali, το γεγονός ότι πρόκειται και στις δύο περιπτώσεις για κάθετες σχέσεις ουδόλως αποκλείει το ενδεχόμενο η επίδικη στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης συμφωνία να συνιστά περιορισμό του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» της. Πράγματι, οι κάθετες συμφωνίες είναι μεν συχνά, ως εκ της φύσεώς τους, λιγότερο επιζήμιες για τον ανταγωνισμό απ' ό,τι οι οριζόντιες συμφωνίες, μπορούν όμως, υπό ορισμένες περιστάσεις, να εμπεριέχουν εν δυνάμει μία ιδιαίτερα αυξημένη πιθανότητα περιορισμού. Υπό την έννοια αυτή, το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένα ότι μια κάθετη συμφωνία έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού (βλ. αποφάσεις της 13ης Ιουλίου 1966, 56/64 και 58/64, Consten και Grundig κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 363, της 1ης Φεβρουαρίου 1978, 19/77, Miller International Schallplatten κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 47, της 3ης Ιουλίου 1985, 243/83, Binon, Συλλογή 1985, σ. 2015, καθώς και προπαρατεθείσα απόφαση Pierre Fabre Dermo-Cosmétique).

44 Ακολούθως, όσον αφορά την εκτίμηση του αντικειμένου των επίδικων στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης συμφωνιών σε σχέση με την αγορά ασφαλίσεως των αυτοκινήτων, διαπιστώνεται ότι, με αυτές τις συμφωνίες, ασφαλιστικές εταιρίες όπως οι Allianz και Generali επιδιώκουν να διατηρήσουν ή να αυξήσουν το μερίδιό τους αγοράς.

45 Δεν αμφισβητείται ότι, αν μεταξύ των δύο αυτών εταιριών υπήρχε οριζόντια συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική αποσκοπούσα στην κατανομή της αγοράς, αυτή η συμφωνία ή αυτή η πρακτική θα έπρεπε να χαρακτηρισθεί ως περιορισμός λόγω του αντικειμένου και θα επαγόταν επίσης την έλλειψη νομιμότητας των κάθετων συμφωνιών που συνήφθησαν προς εφαρμογή της εν λόγω συμφωνίας ή πρακτικής. Οι Allianz και Generali αμφισβητούν πάντως ότι συμφώνησαν ή εναρμονίσθησαν και υποστηρίζουν ότι η επίδικη απόφαση έκρινε ότι δεν υπήρχε μια τέτοια συμφωνία ή πρακτική. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να ελέγξει την ακρίβεια των ισχυρισμών αυτών και, καθόσον του το επιτρέπει το εθνικό δίκαιο, να εκτιμήσει αν υφίστανται επαρκείς αποδείξεις περί της υπάρξεως συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ των Allianz και Generali.

46 Εντούτοις, ακόμη και σε περίπτωση που δεν υφίσταται συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ των εν λόγω ασφαλιστικών εταιριών, θα πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω, λαμβανομένου υπόψη του οικονομικού και νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, αν από τις επίδικες στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης κάθετες συμφωνίες προκύπτει ότι είναι αρκούντως επιζήμιες για τον ανταγωνισμό στην αγορά ασφαλίσεως των αυτοκινήτων ώστε να στοιχειοθετούν περιορισμό του ανταγωνισμού λόγω αντικειμένου.

47 Αυτό θα μπορούσε να συμβαίνει, μεταξύ άλλων, αν, όπως υποστηρίζει η Ουγγρική Κυβέρνηση, ο ρόλος που ανατίθεται από το εθνικό δίκαιο στους εμπορικούς αντιπροσώπους που ενεργούν ως παραγωγοί ή ως μεσίτες ασφαλίσεων καθιστά αναγκαία την ανεξαρτησία των τελευταίων σε σχέση με τις ασφαλιστικές εταιρίες. Η ίδια κυβέρνηση παρατηρεί συναφώς ότι οι εμπορικοί αυτοί αντιπρόσωποι δεν ενεργούν εξ ονόματος ενός ασφαλιστή αλλά του ασφαλιζομένου και έχουν ως καθήκον να προτείνουν σ' αυτόν την ασφάλεια που τον συμφέρει καλύτερα μεταξύ των προσφερομένων από διάφορες ασφαλιστικές εταιρίες. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξετάσει αν, υπό τις συνθήκες

αυτές και ενόψει των προσδοκιών των εν λόγω ασφαλιζομένων, η εύρυθμη λειτουργία της αγοράς ασφαλίσεως των αυτοκινήτων ενδέχεται να διαταραχθεί σε σημαντικό βαθμό από τις επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης συμφωνίες.

48 Επιπλέον, οι συμφωνίες αυτές θα συνιστούσαν επίσης περιορισμό του ανταγωνισμού λόγω αντικειμένου, αν το αιτούν δικαστήριο διαπίστωνε ότι είναι πιθανόν, λαμβανομένου υπόψη του οικονομικού πλαισίου, ο ανταγωνισμός στην εν λόγω αγορά να εξαφανισθεί ή να εξασθενίσει σοβαρά λόγω της συνάψεως των συμφωνιών αυτών. Το αιτούν δικαστήριο, για να εκτιμήσει την πιθανότητα ενός τέτοιου αποτελέσματος, θα πρέπει μεταξύ άλλων να λάβει υπόψη τη δομή της αγοράς αυτής, την ύπαρξη εναλλακτικών διαύλων διανομής και την αντίστοιχη σημασία τους, καθώς και την ισχύ των ενδιαφερομένων εταιριών στην αγορά.

49 Τέλος, ως προς την εκτίμηση του αντικειμένου των επίδικων στο πλαίσιο της κύριας δίκης συμφωνιών σε σχέση με την αγορά των υπηρεσιών επισκευής αυτοκινήτων, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι συμφωνίες αυτές εμφανίζονται ως συναφθείσες βάσει των «συνιστώμενων τιμών» που καθορίζονται στις τρεις αποφάσεις που έλαβε η GÉMOSZ κατά την περίοδο που καλύπτει τα έτη 2003 έως 2005. Στο πλαίσιο αυτό, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να προσδιορίσει τη φύση και το ακριβές περιεχόμενο των εν λόγω αποφάσεων (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 2ας Απριλίου 2009, C-260/07, Pedro IV Servicios, Συλλογή 2009, σ. I-2437, σκέψεις 78 και 79).

50 Αν το αιτούν δικαστήριο διαπίστωνε ότι οι αποφάσεις που η GÉMOSZ έλαβε κατά την εν λόγω περίοδο είχαν πράγματι ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού εξισώνοντας τις ωριαίες αμοιβές για την επισκευή οχημάτων και ότι, με τις επίδικες συμφωνίες, οι ασφαλιστικές εταιρίες εθελουσίως ενέκριναν τις αποφάσεις αυτές, πράγμα το οποίο μπορεί να συναχθεί κατά τεκμήριο σε περίπτωση συνάψεως εκ μέρους της ασφαλιστικής εταιρίας απευθείας συμφωνίας με τη GÉMOSZ, η έλλειψη νομιμότητας των εν λόγω αποφάσεων θα καθιστούσε παράνομες τις εν λόγω συμφωνίες, οι οποίες θα θεωρούνταν, επομένως, επίσης ως περιορισμός του ανταγωνισμού λόγω αντικειμένου.

51 Κατόπιν όλων των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι συμφωνίες με τις οποίες ασφαλιστικές εταιρίες αυτοκινήτων συμφωνούν διμερώς, είτε με εμπορικές αντιπροσωπείες αυτοκινήτων που λειτουργούν ως συνεργεία επισκευής είτε με ένωση εκπροσωπούσα τις τελευταίες, επί της ωριαίας αμοιβής που η ασφαλιστική εταιρία καλείται να καταβάλει για την επισκευή οχημάτων ασφαλισμένων από την ίδια, προβλέποντας ότι η αμοιβή αυτή εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τον αριθμό και το ποσοστό ασφαλιστηρίων που ο εμπορικός αντιπρόσωπος εξασφάλισε ως μεσίτης ασφαλίσεων υπέρ της εν λόγω εταιρίας, μπορούν να εκληφθούν ως περιοριστικές του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» τους, κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως, αν, κατόπιν ατομικής και συγκεκριμένης εξετάσεως του περιεχομένου και του σκοπού τους καθώς και του οικονομικού και νομικού πλαισίου εντός του οποίου αυτές εντάσσονται, παρίσταται ότι παραβλάπτουν, ως εκ της φύσεώς τους, την ορθή λειτουργία του ανταγωνισμού σε μία από τις δύο συγκεκριμένες αγορές.

Επί των δικαστικών εξόδων

52 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι συμφωνίες με τις οποίες ασφαλιστικές εταιρίες αυτοκινήτων συμφωνούν διμερώς, είτε με εμπορικές αντιπροσωπείες αυτοκινήτων που λειτουργούν ως συνεργεία επισκευής είτε με ένωση εκπροσωπούσα τις τελευταίες, επί της

ωριαίας αμοιβής που η ασφαλιστική εταιρία καλείται να καταβάλει για την επισκευή οχημάτων ασφαλισμένων από την ίδια, προβλέποντας ότι η αμοιβή αυτή εξαρτάται μεταξύ άλλων από τον αριθμό και το ποσοστό ασφαλιστηρίων που ο εμπορικός αντιπρόσωπος εξασφάλισε ως μεσίτης ασφαλίσεων υπέρ της εν λόγω εταιρίας, μπορούν να εκληφθούν ως περιοριστικές του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» τους, κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως, αν, κατόπιν ατομικής και συγκεκριμένης εξετάσεως του περιεχομένου και του σκοπού τους καθώς και του οικονομικού και νομικού πλαισίου εντός του οποίου αυτές εντάσσονται, προκύπτει ότι παραβλάπτουν, ως εκ της φύσεώς τους, την ορθή λειτουργία του ανταγωνισμού σε μία από τις δύο συγκεκριμένες αγορές.

(υπογραφές)